

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Lieksan kaupunki pitää muutosta kannatettavana, mutta esittää siihen lisättäväksi vielä osatyökykyiset.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Palkkatukijärjestelmän uudistus on kannatettava. Lakimuutoksessa olisi syytä tarkentaa alentuneesti työkykyisten kriteereitä, jotta päätöksentekijöillä on selkeämpi käsitys siitä, milloin palkkatukea on mahdollisuus hakea työnhakijan terveydellisistä syistä.

Lieksan kaupunki pitää palkkatuen määrän yhdenmukaistamista positiivisena muutoksena. Osatyökykyisten kohdalla 70 prosentin palkkatuki kannustaa yrityksiä palkkaamaan työnhakijoita, joilla on todettu fyysisiä ja psyykkisiä terveysrajoitteita. On tärkeää, että palkkatukea voidaan tällöin myöntää myös pidempikestoisena.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**

- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**
- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

Hyvinvointialue on lisättävä työnantajana lakimuutokseen. Sellaiselle luonnolliselle henkilölle, joka ei harrasta liiketoimintaa, on tarpeetonta myöntää palkkatukea, sillä käyttö valtakunnallisestikin on ollut pienimuotoista, ja sen tilalle on olemassa muita tukivaihtoehtoja.

Lieksan kaupunki pitää kannatettavana esitystä, että palkkatuen myöntämiselle ei olisi estettä, jos työnantaja on palkannut 12 edellisen kuukauden aikana tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanomiensa työntekijöiden tilalle vastaavan määrän työntekijöitä. Tämä laajentaa palkkatuen käyttö-mahdollisuuksia entisestään.

Lieksan kaupunki ei kannata esitystä, ettei samalle työnantajalle myönnettäisi uudestaan saman henkilön palkkaamiseen palkkatukea. Työttömissä työnhakijoissa on henkilöitä, jotka eivät tule työllistymään avoimille työmarkkinoille. Työntekijän näkökannasta on olennaista, että hänelle tarjoutuu mahdollisuus jatkaa tutussa työympäristössä pidempään. Erityisesti yritystyönantajan kannalta muutoksessa on riskinä, että sitoutuminen uuden työntekijän palkkaamiseen ja perehdyttämiseen vähenee, ja sitä kautta palkkatukipaikkojen määrä kokonaisuutena laskee.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Sivukulujen jättäminen palkkatuen ulkopuolelle vähentää työnantajan mahdollisuuksia palkata työntekijä palkkatuella, kun työnantajan kustannukset kasvavat. Muutos on toki perusteltavissa palkkatukien maksatuksen yksinkertaistamisen näkökulmasta, mutta vähentää esimerkiksi kuntien mahdollisuuksia palkata työttömiä henkilöitä palkkatuella.

Lisäksi on huomioitava, että esitetty muutos asettaa työnantajat epätasa-arvoiseen asemaan, koska työnantajien sivukulut voivat vaihdella huomattavastikin toimialasta riippuen.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista
- Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen
- Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista

Se, että palkkatuen määrä olisi 50 % työttömyyden kestosta riippumatta, on erittäin kannatettava. Muutos selkiyttää työnantajan näkökulmasta mahdollisuuksia arvioida työntekijän palkkaamista. Palkkatuen myöntämisessä on edelleen huomioitava, että asiakkaan työssäoloehto täyttyy, ja hän pääsee palkkatukijakson jälkeen ansiosidonnaiselle päivärahalle.

Palkkatukijakso pitäisi olla kaikilla sama riippumatta siitä, millainen työttömyysjakso edeltää työsuhdetta. Alle vuoden työttömänä olleilla viiden kuukauden palkkatuki voi vaikuttaa positiivisesti työnantajan motivaatioon palkata työntekijä erityisesti kausityöntekijätarpeen kohdalla.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista
- Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista
- Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.

Ehdotus on kannatettava ja lisää osatyökykyisten mahdollisuuksia työllistyä samaan työtehtävään. Näin jäljellä oleva työkyky on hyödynnettävissä ja mahdollisuudet jatkaa työelämässä pidempään paranevat.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.
- 100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille
- Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena.

Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtiontukisääntelyn ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotus on osin kannatettava. 100 prosentin palkkatuki mahdollistaa työllistymisen sellaisiinkin yhdistyksiin, joilla muuten työllistäminen ei olisi taloudellisesti mahdollista. Huomioitava kuitenkin on, että työnantajan sivukulut tulee korvata toteutuneen mukaan, mikä oletettavasti lisää toimijoiden sitoutumista palkkatukityöntekijöiden ottamiseen. Palkkauksessa ei voi jäädä epäselväksi yhdistykselle koituvat kulut.

100 prosentin palkkatuki tulisi myöntää samoilla periaatteilla kaikille yhdistyksille riippumatta siitä, harjoittavatko ne liiketoimintaa tai eivät. Liiketoimintaa harjoittavat yhdistykset asetettaisiin eriarvoiseen asemaan, mikä ei ole perusteltua, ja voi johtaa siihen, että palkkatukipaikat esim. pienempien kuntien alueella vähenisivät, jos 100 % palkkatukea ei enää kaikille yhdistyksille myönnettäisi.

Lieksan kaupunki kyseenalaistaa edelleen esitettyä linjausta, ettei kunta olisi oikeutettu 100 prosentin palkkatukeen, erityisesti velvoitetyöllistettävissä. Työttömien työllistämistä voisi tehostaa entisestään ottamalla käyttöön 100 % palkkatukimahdollisuus kaikille työnantajille.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**
- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

50 prosentin palkkatuki koko oppisopimuskoulutuksen keston ajaksi on hyvä muutos. Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen laajemmin sellaisille työnhakijoille, joiden osalta voidaan arvioida ammatillisen osaamisen olevan työllistymisen esteenä, parantaa työnantajien mahdollisuuksia kiinnostua oppisopimuskoulutuksesta.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

Lainvalmistelijan ehdotukset palkkatuetun henkilön edelleen siirtämisen suhteen ovat perusteltuja, mitä tulee käyttäjäyrityksen palkkatuen edellytyksiin ja palkkatuen myöntämiseen osaamisen puutteiden perusteella.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**
- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

Lakiesitys on hyvä. 70 % työllistämistuki 10 kuukauden ajan, ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, on hyvä uudistus yli 55 vuotta täyttäneille ja se tukee heidän työllistymismahdollisuuksiaan. Tämä lakimuutos olisi perusteltua sisällyttää palkkatuki uudistukseen. Työnantajilla ja päätöksentekijöillä olisi silloin selkeä käsitys kriteereistä ja myöntämisperusteista 55 vuotta täyttäneiden kohdalla, eikä käsitettä työllistämistuki käytettäisi heidän kohdallaan

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen avustus (säädettäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

Lieksan kaupunki pitää esitystä kannatettavana.

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Lieksan kaupunki kannattaa sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamista, koska sosiaaliset yritykset ovat vähentyneet huomattavasti ja jatkossa nämä yritykset voivat saada palkkatukea samoin edellytyksin kuin muut yritykset myös osatyökykyisten kohdalla.

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- **Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.**

Palkkojen sivukulut tulisi huomioida palkkatukea maksettaessa. Tämä korostuu varsinkin velvoitetyöllistettyjen osalta. Velvoitetyöllistetyt ovat kokoaikaisia, jolloin sivukulujen määräkin on suurempi, eikä velvoitetyöllistettyjen määrä pysty ennakkoon arvioimaan. Velvoitetyöllistetyt ovat täyttäneet 55-vuotta ja mahdollisesti työkyvyn alenemaa sekä työ- ja elinkeinoasiakastietojärjestelmään kirjattu diagnoosi, jolloin tuen määrä olisi 70 %. Näin ollen on mahdollista, että velvoitetyöllistettävät työllistetään osatyökyvyttömänä tai ilman tarveharkintaa 55-vuotta täyttäneenä työssäoloehdon täyttymiseen saakka.

Lakimuutokset vaikuttavat negatiivisesti erityisesti kuntien työllistämiseen, koska jatkossa ei kaikkia palkkauskustannuksia hyväksytä palkkatukeen.

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- a. Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- b. Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- c. Muuta kommentoitavaa**

-

Leinonen Sari
Lieksan kaupunki - kaupunginhallitus 16.5.2022 § 169